

คดีที่ 7 กรณีขอให้ถอดถอน นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
(อดีตนายกรัฐมนตรี)

ออกจากการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเหตุอันควรสงสัยว่า
นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ปลอมให้มีการทุจริตในโครงการรับจำนำข้าว
และการระบายข้าวโดยเพิกเฉยไม่ระงับยับยั้งความเสียหาย
ที่เกิดขึ้นกับราชการตามอำนาจหน้าที่

คดีหมายเลขดำที่ อม. 22/2558

คดีหมายเลขแดงที่ อม. 211/2560

นายวิชา มหาคุณ อธิบดีกรมการ ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบ
คดีนี้ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า
“มันไม่ใช่คอร์รัปชันแบบไทยๆ แต่เป็นคอร์รัปชันระดับโลก”
“คดีนี้เป็นตัวอย่างของการทุจริตเชิงนโยบายที่ชัดเจนที่สุด”
“คดีข้าวเป็นคดีหัวใจสำคัญที่ชี้ความคงอยู่ของการบริหาร
ราชการแผ่นดิน ถ้าหากแก้ไขไม่ได้ ประเทศไทยไม่เหลือแน่..”

จุดเริ่มต้น

โดยคดีมีลำดับข้อเท็จจริงที่สำคัญ ดังนี้ เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2554 นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาว่า มีนโยบายยกระดับราคาสินค้าเกษตรและให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุน นำระบบจำหน่ายสินค้าเกษตรมาใช้ในการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้เกษตรกร ด้วยการรับจำนำข้าวเปลือกเจ้าและข้าวเปลือกหอมมะลิ ความชื้นไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์ ต้นละ 15,000 บาท และ 20,000 บาท ตามลำดับ

มีหน่วยราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการรับจำนำข้าว ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) องค์การคลังสินค้า (อคส.) และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.)

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ตรวจสอบพบความเสี่ยงของโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล จึงทำหนังสือเสนอต่อนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แจ้งปัญหาต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการดังกล่าวนี้ในอดีต เมื่อปี 2548 – 2549 ทั้งระบุลักษณะความเสียหายและสาเหตุที่ทำให้การดำเนินโครงการไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้รัฐบาลใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงดำเนินโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แจ้งให้ทราบว่า ในอดีตที่ผ่านมาการแทรกแซงตลาดข้าวด้วยวิธีรับจำนำ ได้ก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบิดเบือนกลไกตลาด การที่รัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาข้าว ที่เข้าโครงการเป็นจำนวนมากและระบายออกไม่ทัน จนเป็นเหตุให้ข้าวเสื่อมคุณภาพทำให้ราคาข้าวตกต่ำ ประการสำคัญมีการทุจริตในทุกขั้นตอนของกระบวนการรับจำนำ ผู้ได้รับประโยชน์จากนโยบายมีเพียงบุคคลบางกลุ่มไม่ครอบคลุมเกษตรกรอย่างทั่วถึง จึงควรยกเลิกโครงการรับจำนำข้าวเปลือกและนำระบบการประกันความเสี่ยงด้านราคาข้าวมาดำเนินการแทน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มีหนังสือถึงนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เสนอแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการ รวมทั้งประเด็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนจากโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในอดีต รวมถึงผลกระทบ ความเสียหาย และข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางในการวางระบบและการกำกับดูแลการรับจำนำข้าวเปลือกให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย เป็นธรรมแก่เกษตรกรและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากการทุจริตในระหว่างดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก

นอกจากหน่วยงานของรัฐแล้ว ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และสื่อมวลชนต่างๆ ก็ได้ทำหนังสือ เขียนบทความ และแสดงออกถึงความไม่เห็นด้วย และกักท้วงต่อนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงปัญหาเรื่องการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการ

ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายต่องบประมาณแผ่นดินและเกษตรกร แม้จะมีคำทักท้วงแต่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ยังเป็นประธานที่จะดำเนินโครงการรับจำนำข้าวต่อไป

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้แถลงในนามคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ว่านโยบายสำคัญที่รัฐบาลจะดำเนินการในปีแรก

คือ การยกระดับราคาสินค้าเกษตรโดยให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมทั้งผลักดันให้เกษตรกรสามารถขายสินค้าเกษตรได้ในราคาสูงเพียงพอ เมื่อเทียบกับต้นทุนและจะนำสินค้าเกษตรมาใช้ในการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร ด้วยการรับจำนำข้าวเปลือกเจ้าและข้าวเปลือกหอมมะลิความชื้นไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์ ที่เกวียนละ 15,000 บาท และ 20,000 บาท ตามลำดับ

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ลงนามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 8 กันยายน 2554 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กขช.) โดยมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณากอบนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ข้าว แผนงานโครงการและมาตรการเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดข้าว รวมถึงการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามที่อนุมัติ

ขั้นตอนการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก เริ่มจาก กขช. มีมติอนุมัติกรอบ ชนิด ราคา ปริมาณ ระยะเวลา วิธีการ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข จึงมานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและพิจารณาอนุมัติงบประมาณ ส่วนของการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดขึ้น

ในการนี้นางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตรในฐานะเป็นประธาน กขช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ตามมติของที่ประชุม กขช. จำนวน 6 คณะ ดังนี้

1 คณะอนุกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติด้านการผลิต	4 คณะอนุกรรมการกำกับดูแลการรับจำนำข้าว
2 คณะอนุกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติด้านการตลาด	5 คณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว
3 คณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการรับจำนำระดับจังหวัด	6 คณะอนุกรรมการตรวจสอบและติดตามการรับจำนำข้าว

การดำเนินโครงการรับจำนำข้าว

มี 4 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

การตรวจสอบคุณสมบัติและรับรองเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1

การนำข้าวไปจำนำและเก็บรักษาข้าวเปลือก

2

การสีแปรสภาพข้าวเปลือกและเก็บรักษาข้าวสาร

3

การระบายข้าว

4

การระบายข้าวในสต็อก

บัญชีศาสตร์ 5 วิธี ดังนี้

ต่อมากระทรวงพาณิชย์มีหนังสือฉบับลงวันที่ 26 กันยายน 2554 และ 3 ตุลาคม 2554 เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบให้อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการเจรจาต่อรองขายข้าวในเงื่อนไขต่างๆ เช่น ปริมาณ ราคา การชำระเงิน การส่งมอบ และค่าประกันภัยสินค้า เป็นต้น ต่อมาจึงมีการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ซึ่งได้ทำสัญญาซื้อขายข้าวกับต่างประเทศจำนวน 10 ฉบับ

การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก

ทั้ง 4 ฤดูกาล ผลิต มีรายละเอียด ดังนี้

สรุป รวมแล้วมีเกษตรกรนำข้าวเปลือกเข้าร่วมโครงการ 55.77
ล้านต้น จ่ายเงินให้แก่เกษตรกร 879,389.23 ล้านบาท และมี
รายได้จากการระบายข้าว 207,633.92 ล้านบาท

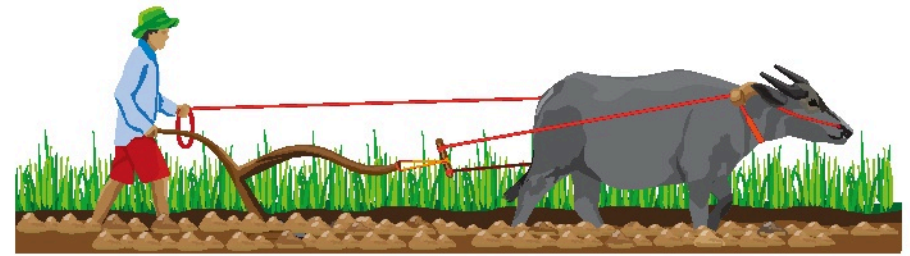
ความเสียหายที่เกิดขึ้น

1 รายงานผลการปิดบัญชีโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี
ปี 2554/2555 สิ้นสุด ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2555 มีผลขาดทุนสุทธิ
32,301.00 ล้านบาท

2 รายงานผลการปิดบัญชีโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี
ปี 2554/2555 โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี 2555 และ
โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี 2555/2556 สิ้นสุด ณ วันที่ 31
มกราคม 2556 มีผลขาดทุนสะสมรวม 220,968.78 ล้านบาท

3 รายงานผลการปิดบัญชีโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี
ปี 2554/2555 โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี 2555 และ
โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี 2555/2556 (รอบ 1) สิ้นสุด
ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2556 มีผลขาดทุนสะสมรวม 332,372.32 ล้านบาท

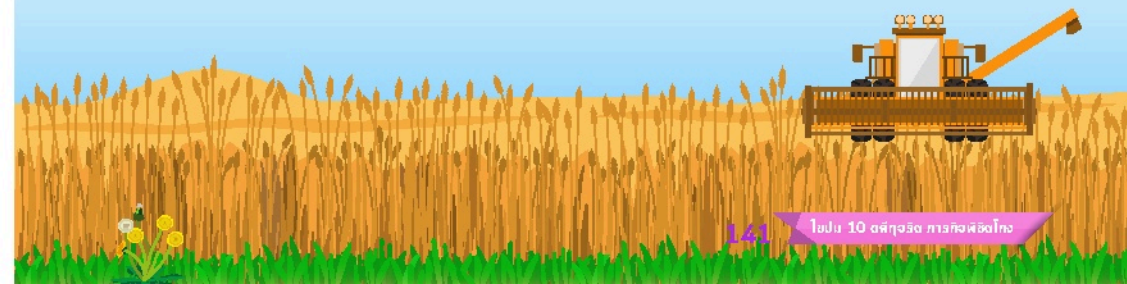

การทุจริตในโครงการรับจำนำข้าว

1 การระบายข้าวด้วยวิธีบรรจุงูง โดยคณะอนุกรรมการพิจารณา
ระบายข้าว มีมติเห็นชอบให้นำข้าวในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของ
รัฐบาลจำหน่ายให้แก่ อคส. เพื่อนำไปบรรจุนำจำหน่ายให้แก่ประชาชนทั่วไป
ในราคาต่ำกว่าราคาตลาด ในโครงการธงฟ้าราคาประหยัด และร้านถูกใจ
ช่วยเหลือค่าครองชีพรวม 4 ครั้ง แต่มีประชาชนร้องเรียนต่อคณะกรรมการ
การเกษตรและสหกรณ์และวุฒิสภา ว่าไม่สามารถหาซื้อข้าวสารบรรจุงูง
จากโครงการดังกล่าวได้ จากการตรวจสอบพบว่าการทุจริตอย่างเป็นขบวนการ

2 การระบายข้าวด้วยวิธีแบบรัฐต่อรัฐ พบมีการทุจริตโดยนายบุญทอง
ตรียาภิรมย์กับพวก ไม่ได้ทำการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้แก่ต่างประเทศ แต่กลับ
เป็นการขายข้าวให้แก่เอกชนภายในประเทศ 7 ราย ถือเป็นกรณีทุจริตที่ชัดเจน

3 คณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ที่แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งของ กขช. และกระทรวงพาณิชย์ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กขช. ได้รายงานปัญหาและอุปสรรคเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมของ กขช. มีการอภิปรายถึงปัญหาการขึ้นทะเบียนเกษตรกร การสวมสิทธิเกษตรกร การออกไปประทวนอันเป็นเท็จ การใช้เอกสารปลอม การนำข้าวจากต่างประเทศสวมสิทธิจำหน่าย การขนข้าวสารออกจากคลังโดยไม่ได้รับอนุญาต ปัญหาการฝากข้าวไว้ที่โรงสีที่เข้าร่วมโครงการการตรวจพบข้าวสูญหาย ขาดบัญชี ปัญหาจากการเปิดจุดรับจำหน่ายนอกพื้นที่ และสรุปผลการประชุมเสนอนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในฐานะประธาน กขช. เพื่อทราบทุกครั้ง แสดงให้เห็นว่านางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ทราบเรื่องการทุจริตที่เกิดขึ้นในโครงการรับจำนำข้าวเป็นอย่างดี

สภาผู้แทนราษฎรกับการตรวจสอบ

โครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ถูกนำไปตั้งกระทู้ถามในเวทีสภาผู้แทนราษฎร โดยพรรคฝ่ายค้านในขณะนั้น โดยนายวงศ์ เตชกิจวิกรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน ได้ตั้งกระทู้ถามเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2555 วันที่ 18 เมษายน 2556 และวันที่ 17 ตุลาคม 2556 โดยนายอลงกรณ์ พลบุตร เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2555 และการอภิปรายไม่ไว้วางใจในระหว่างวันที่ 25 ถึงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2555 ประเด็นเรื่องการทุจริตในโครงการรับจำนำข้าวและการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ มีการอภิปรายถึงพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการทุจริตในการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐของบริษัทสยามอินดิโก จำกัด ซึ่งมีการแสดงหลักฐานการกระทำผิดอย่างชัดเจน

และรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบไม่สามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน เมื่อนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร รับทราบเรื่องแล้ว แทนที่จะระงับยับยั้งโครงการรับจำนำข้าวกลับยืนยันที่จะดำเนินโครงการต่อไป ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการมากขึ้นไปเรื่อยๆ

การไต่สวนข้อเท็จจริง

สืบเนื่องจากวุฒิสภาในขณะนั้นได้มีหนังสือลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2556 ส่งคำร้องขอให้ถอดถอนนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ออกจากตำแหน่ง กรณีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวม 146 คน ร้องขอให้ถอดถอนนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี โดยระบุพฤติการณ์ว่า ผู้ถูกร้องปล่อยให้มีการทุจริตในโครงการรับจำนำข้าว และการระบายข้าว ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ 539-7/2557 เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2557 ได้มีมติยกเหตุอันควรสงสัยว่านางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ปล่อยให้มีการทุจริตในโครงการรับจำนำข้าวและการระบายข้าว โดยเพิกเฉยไม่ระงับยับยั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการตามที่มีอำนาจหน้าที่

การชี้ข้อมูลความผิดทางอาญา

ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ 585-53/2557 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2557 พิจารณารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ว่ากรณีที่ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ผู้ถูกกล่าวหาดำรง

ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอยู่ในฐานะหัวหน้ารัฐบาล ซึ่งได้กำหนดนโยบายการรับจำนำข้าวมาตั้งแต่ต้น และในฐานะประธานคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ได้กำหนดราคารับจำนำข้าวเปลือกสูงกว่าราคาตามท้องตลาด เกินกว่าที่ควรคาดหมายได้ตามปกติ อันมีลักษณะเป็นการบิดเบือนกลไกตลาด และในการดำเนินโครงการปรากฏว่าได้เกิดการทุจริตในทุกขั้นตอน ทั้งการขึ้นทะเบียนเกษตรกร การสวมสิทธิ์เกษตรกร โกงความชื้น โกงตาชั่ง นำข้าวมาเวียนเข้าโครงการ การลักลอบนำข้าวออกจากคลัง

ในส่วนของภาระบายข้าวที่รับจำนำมีการใช้อิทธิพลทางการเมืองช่วยเหลือพวกพ้องให้ได้ข้าวจากโครงการไปจำหน่าย เกิดระบบนายหน้าค้าข้าวไม่เปิดประมูลข้าวอย่างเปิดเผย การทุจริตดังกล่าวได้ก่อให้เกิดภาระรายจ่ายของรัฐและภาวะขาดทุนเป็นจำนวนมาก ทั้งการอุดหนุนเกษตรกรและค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น การสีแปรสภาพ การขนส่ง การเก็บรักษา และยังมีปัญหาข้าวเสื่อมคุณภาพ ขายข้าวขาดทุน ข้าวสูญหายจากโกดังรัฐบาลกลายเป็นผู้ค้าข้าวรายใหญ่ ทำลายระบบการค้าข้าวโดยเสรี โรงสีและผู้ส่งออกนอกโครงการ ไม่สามารถจัดหาซื้อข้าวได้เพียงพอโรงสีในโครงการและผู้ส่งออกที่ชนะการประมูลข้าว จะมีการค้าขายที่มีข้อได้เปรียบโรงสีและผู้ส่งออกนอกโครงการ ตลอดจนราคาข้าวไทยแพงกว่าคู่แข่งในต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยสูญเสียตลาดส่งออกที่สำคัญ การรับจำนำข้าวเปลือกทุกเมล็ด โดยไม่จำกัดพื้นที่ผลิตและวงเงินของการรับจำนำ ทำให้เกิดความเสียหายในการเกิดความเสียหายต่อโครงการอย่างยิ่ง จากการนำข้าว

จากประเทศเพื่อนบ้านมาสวมสิทธิ์ ตลอดจนปริมาณรับจำนำสูงเกินกว่าข้อเท็จจริง แต่คุณภาพข้าวต่ำกว่าราคาที่รับจำนำ ต่อมาเมื่อมีการระบายข้าวที่รับจำนำ ได้เกิดผลขาดทุนเป็นจำนวนมากและผู้ถูกกล่าวหาได้รับรู้รับทราบจากรายงานผลการปิดบัญชีโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล และยังรับทราบว่ามี การทุจริตในทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวและการระบายข้าว อีกทั้งปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีชาวนาที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวนับล้านครอบครัวที่ยังไม่ได้รับเงิน ทำให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหลายรายถึงกับฆ่าตัวตาย จึงเป็นกรณีจำเป็นที่ผู้ถูกกล่าวหาในฐานะนายกรัฐมนตรีจะต้องพิจารณายับยั้งโครงการตั้งแต่เริ่มรับทราบว่ามี การทุจริตในการดำเนินโครงการและความเสียหายต่างๆ จากการดำเนินโครงการ แต่ผู้ถูกกล่าวหา กลับยืนยันที่จะดำเนินโครงการรับจำนำข้าวต่อไป ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการมากขึ้นไปเรื่อยๆ ทั้งที่ผู้ถูกกล่าวหา มีอำนาจหน้าที่โดยตรงที่จะต้องพิจารณายุติหรือยกเลิกโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล เพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดการทุจริตและระงับยับยั้งมิให้เกิดความเสียหายจากการดำเนินโครงการมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นสภาพความเสียหายที่เกิดจากโครงการรับจำนำข้าวที่ร้ายแรงที่สุดของประเทศ

การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวจึงมีมูลความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 123/1 ฐานเป็น

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ให้ส่งรายงานและเอกสารพร้อมความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามฐานความผิดดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 70 ต่อไป

คำพิพากษา

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีหมายเลขแดงที่ อม. 211/2560 ได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2560 สรุปความได้ว่า นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ทราบเรื่องการระบายข้าวที่แอบอ้างว่าเป็นการขายแบบรัฐต่อรัฐแล้ว นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีเวลาเพียงพอที่จะระงับยับยั้งการส่งมอบข้าวตามสัญญาที่ยังไม่ได้ส่งมอบไว้ก่อน ก็ยอมกระทำได้ตามอำนาจหน้าที่แต่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในฐานะนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาลและประธาน กขช.ซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมตรวจสอบ กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย วางมาตรการโครงการที่อนุมัติไปแล้ว ทั้งมีอำนาจสั่งการข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ในการกำกับดูแลการระงับยับยั้งหรือแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการทุจริตในขั้นตอนการระบายข้าว แต่จำเลยกลับมีพฤติการณ์ในการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

สื่อแสดงเจตนาออกโดยแจ้งชัด อันเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่นายบุญทรง เตริยาภิรมย์ กับพวกในการแสวงหาประโยชน์จากโครงการโดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบการเงินการคลังของประเทศ และเกิดผลกระทบต่องบประมาณแผ่นดินโดยตรง ถือเป็นกรละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กระทรวงการคลัง ประเทศชาติ หรือผู้หนึ่งผู้ใด

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 123/1 เป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 123/1 อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ให้จำคุก 5 ปี

เกร็ดความรู้

ข้อดีของโครงการประกันราคาข้าว ในช่วงเวลาที่ชาวนาประสบปัญหาในการขายข้าว นโยบายการรับจำนำข้าวถือเป็นวิธีที่ใช้แก้ปัญหาได้รวดเร็วที่สุด เมื่อเทียบกับวิธีการอื่นๆ เช่น การส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชชนิดอื่น การส่งเสริมให้พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน รัฐบาลไม่ต้องดำเนินการเก็บรักษาสินค้าและแปรรูปผลผลิต สามารถป้องกันการทุจริตได้ส่วนหนึ่ง เกษตรกรได้เงินโดยตรงจากรัฐบาล หากราคาซื้อขาย

ต่ำกว่าราคาประกันกลไกตลาดทำงานเป็นปกติไม่ถูกบิดเบือนเหมือนระบบการรับจำนำ เพราะมีการซื้อขายกันปกติตามราคาตลาด เกษตรกรได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย สามารถแก้ไขปัญหาการแทรกแซงจากภาคการเมืองได้เป็นอย่างดี เป็นแนวทางการสนับสนุนด้านราคาที่ไม่ขัดต่อกฎขององค์การการค้าโลก (WTO) เพราะไม่ใช่การอุดหนุนการส่งออก แต่เป็นเพียงการดูแลและพยุงราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศ หากสามารถทำได้โดยไม่ให้เกิดการทุจริต โครงการประกันราคาข้าวนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศเป็นอย่างมาก

ข้อคิดจากผู้ตรวจสอบคดีทุจริต

นายวิชา มหาคุณ อธิบดีกรมการ ป.ป.ช. ได้กล่าวว่า “คดีทุจริตโครงการรับจำนำข้าว” นับได้ว่าเป็นคดีสำคัญที่สุดในชีวิตของการเป็น “กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” ชาวนา คือ สันหลังของชาติ เขาทำนาปลูกข้าวเลี้ยงคนทั้งประเทศ นายกรัฐมนตรี คือ คนที่ประชาชนเลือกไว้ใจให้ขึ้นมาบริหารประเทศ การที่เขาปล่อยให้มีการทุจริตไปเรื่อยๆ ทั้งที่ทราบดีว่าก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศชาติก็ยังไม่ทำการยับยั้งนี้ ถือเป็นเรื่องที่น่าท้อใจให้ไม่ได้

ถือเป็นบทเรียนให้กับพรรคการเมืองต่างๆ และยังเป็นตัวจุดประกายการปฏิรูประบบนโยบายของพรรคการเมืองที่ต้องไม่เพียงแต่คิดนโยบายประชานิยมออกมาเพื่อแข่งขันกันหาเสียง และมุ่งหวังเพียงแค่ผลชนะการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อมหัศจรรย์ ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจและการไม่แทรกแซงกลไกของตลาด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสถานะการคลังของประเทศ อีกทั้งภาคประชาชนและภาคประชาสังคมต้องช่วยกันสอดส่องและส่งเสริมให้มีการตรวจสอบนโยบายของพรรคการเมืองว่ามีความรับผิดชอบต่อสังคมและก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างแท้จริงหรือไม่ เมื่อภาคการเมืองและประชาชนร่วมมือกันก็จะนำไปสู่การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและการทุจริตเชิงนโยบายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายครั้งใหญ่ดังเช่นคดีนี้ได้

**รัฐบาล จำนำข้าว
ชาวนา จำนำชีวิต
สุดท้ายเอาประเทศ จำนำหนี**